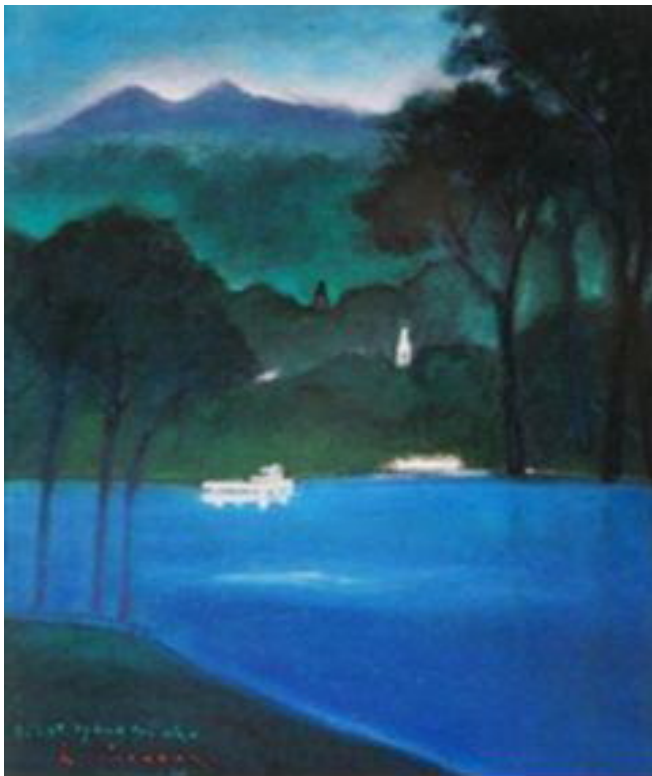

DÃ QUÊ TRẦM LẶNG

Ban Mai

Tranh Đinh Công Đạt

(Tác giả họa sĩ Đinh Công Đạt)

Máy bay hai cánh phi trường Liên Khương, trên Đà Lạt mát lạnh với buổi sáng sớm còn mờ
hazy sáng. Ngày đầu tiên ông ngồi bên cạnh trên máy bay hôm tôi sắp lấy vé. Rồi anh biến mất trong
đòng đòng. Tôi đi nhận thông tin cho Hà đến đón, xe honda 100 phân khối Hà phóng nhanh bay trên con

đ ng l ng gió, hai bên đ i thông b t ngàn, hoa dã qu vàng r c r .

Ch Đà L t nh n nh p ngày cu i tu n, thành ph c a các loài hoa nên tôi tha h l a ch n. Phân vân m t lúc, tôi quy t đ nh đ t bó h ng vàng đ n đ bu i khai m c phòng tranh. Gian ti n s nh khách s n Đà L t-Hoàng Gia đã đồng khách. Tôi không bi t nh ng ng i b n mà tôi s p g p là ai, lao xao bóng ng i qua màn m a sau l p c a kính, Đà L t se l nh, m a r c nh nh ng th m n ng vàng. Tôi th t m ng khi nh n ra v ch ng anh Tr ng Văn Dân - Elena trong m t góc phòng, tôi đang tìm nh ng h a sĩ tác gi phòng tranh thì anh Nguyễn Minh kéo h a sĩ Đinh C ng đ n, tôi xin l i vì đã đ n tr .

T ngày nghiên c u v Tr nh Công S n tôi quen bi t nhi u ng i b n c a ông và đ c h u ái, giúp đ ; đó là nh ng h nh ng mà m i ng i trong cu c đ i th t may m n g p đ c. H là nh ng b c đàn anh, l n h n tôi r t nhi u, tài hoa, đ y tr i nghi m. Và tôi đã h c h i đ c r t nhi u t h .

Gi a bu i anh L Qu nh t Cali g i đ n v thăm, h i tôi bu i tri n l m ra sao, b n bè đ n nhi u không, anh Ph m Văn Đ nh đang t Toulouse qua M ch i. Tôi nói em th t k c đ ng tr c m t h a sĩ Thân Tr ng Minh, em h i ông L Ki u là ai, làm m i ng i b t c i. B u Ý dòng dõi hoàng t c, đ ch gi ti ng Pháp, l n đ u tiên tôi g p cách đây 8 năm, ngày cô L i còn s ng ông ti p tôi c căn nhà đ ng Ph m Ngũ Lão, phòng khách nh m áp chung quanh đ y tranh. Cô L i đoan trang áo dài th t tha đi làm v , ông gi i thi u v i cô tôi t Quy Nh n đ n h i thăm t li u v ng i b n nh c sĩ thân thi t c a mình. Ông khuyên tôi nên đi sâu vào m ng ca t nói v tình yêu, đ ng nghiên c u r ng s không sâu. Th i đó, Hoàng Ph Ng c T ng đang b nh, ông ti p tôi c phòng khách trên chi c xe lăn, th nh tho ng có m t thanh niên ra chăm sóc ông. Tuy gi ng nói còn khó khăn, ông v n vui v ti p chuy n tôi c bu i chi u và khuyên tôi n u nghiên c u Tr nh Công S n đ ng nên b dòng nh c ph n chi n, tôi cũng đ ng ý v i ông nh v y. Hoàng Ph Ng c T ng v i nh ng bài tùy bút tài hoa, ngôn t đ m o, tr c m t tôi là m t Hoàng Ph Ng c T ng đã khác.

Tranh h a sĩ Đinh C ng v i m ng màu t i sáng m nh m , ch đ o là s c xanh lam huy n bí. Các b c tranh tri n l m l n này g m chân dung nh ng ng i b n, phong c nh Đà L t, các thi u n thanh thoát vai g y, áo dài bay v i chi c c v n cao, làm tôi nh đ n các b c tranh v thi u n c a Ngô trong “Mùa bi n đ ng”; nhà văn Nguy n M ng Giác đã cho Di m phê bình nh v y “Anh c v cái c dài ngo ng, cái thân m tong teo, đ n k !”, Di m cho r ng Ngô ch u nh h ng c a ng i h a sĩ g c Ý Modigliani. Tôi không bi t h a sĩ Đinh C ng có ch u nh h ng ai không, nh ng hình nh các thi u n vai g y, v i chi c c v n dài làm tôi liên t ng đ n bài hát Nh cánh v c bay c a Tr nh Công S n.

Đà Lạt tháng 8 thật đẹp, không gian mát mẻ như làm con người i t nhiên thoải mái hơn, đường phố nhộn nhịp, đồi núi xanh mướt, rừng mây quanh hồ Tuy nhiên Lâm, làng biết thì có a Đào Nguyên Đào Thọ đang xây ô m bên sông n đ i ven hồ thì t tụy t, Mimosa đang mùa hoa nở vàng m c m t đ i r ng. Anh Dân tình t ng t nhành Mimosa t ng Elena, ch reo lên thích thú nh n c Ý c a ch cũng Mimosa đ y ng nh v y. Đào Thọ năng đ ng. Vợ ch ng anh Nguyên Minh - ch Lan bình đ chân ch t. H a sĩ Hoàng Tr ng Bân gi n đ . Điều kh c gia Phạm Văn Hoàng phong tr n ki u cao b i mi n Tây v i áo choàng, mũ ph t. Vợ ch ng nhà văn Lê Ki u tài t , ch v duyên dáng tr trung, m i ng i trèo lên đ c cao đ n quán Th r ng n m cheo leo trên đ nh đ i h c n ng.

Mùi th t th n ng th m l ng bên b p than h ng, chúng tôi ăn xuýt xoa vì nóng, vì l nh. Anh Đình C ng hi n lành ít nói, Anh B u Ý kín đáo nh nhàng.

Tôi không biết ngày x a Đà Lạt đã g n bó v i h th nào, nh ng qua cách nói, ánh nhìn xa v ng tôi nghĩ h đang h i t ng v th i thanh niên trong m t đ t n c đ y chinh chi n cùng nh ng ng i b n đã xa. Ch c h n th i trai tr n i này đã l u gi trong h bao k ni m v i nh ng n i ni m th m kín.

Bu i chi u c đoàn đ n thăm gia đình anh ch Lê Kim Ng - Bích Ng c giáo s đ y Pháp văn tr c năm 1975. Ngôi biết th th t đ p chung quanh hoa chuông đ r c, v n r ng v i nhi u giàn hoa s c th m. Ch v m n khách c i luôn mi ng khoe b c tranh c a h a sĩ Bé Ký t ng treo ngay phòng khách, ch nhà vui m ng gi i thi u t sách đ y p, l y ra b sách c nguyên b n t ng Pháp t th k th 19 khoe v i B u Ý. Trà th t ngon m t ng h i th , tôi chiêu t ng ng m nh c m nh n v ng t n i đ u l i.

Nh ng cu c đ i không ph i bao gi cũng là v ng t, v đ ng tôi trải đã nhi u. Nghiên c u Tr nh Công S n tôi g p biết bao v đ ng. Đ ng đ n s ng s , đ ng tê đ u l i. Có l ông Tr nh Công S n cũng không ng cô gái ng i sau l ng ông trong đêm văn ngh năm 98 ông v thăm Tr ng s là ng i nghiên c u cu c đ i và sáng tác c a ông. Cô gái mà ông c quay xu ng nh liên t c, “bé tìm giúp t i anh m t ít đá đi, không có đá t i anh không u ng r u đ c”. Nh đ tìm thêm c m xúc, ông và nh c sĩ Thanh Tùng c ng ly liên t c. H i tr ng lúc y ngh t kín sinh viên, trên hành lang, trên c a s , ng i c d i đ t g n sát sân kh u. Tôi không th nào tìm đ c l i ra, cu i cùng đành leo lên sân kh u ra phía cánh gà có c a ra vào dành cho di n viên, tôi nh các sinh viên đang tr c c a tìm mua đá đem vào cho ông. Ngày y, tôi p trong ban t ch c nhà tr ng ti p đón đoàn c a ông, nhóm “Nh ng ng i b n” g m Tr n Long n, Tôn Th t L p, Thanh Tùng, Nguy n Ng c Thi n, Nguy n Văn Hi n... Đó là m t đêm đ y c m đ ng, sinh viên

Quy Nh n đón ông nh đón m t ng i anh trai lâu ngày tr v , các b n c g i s huynh, s huynh vì ông là khóa sinh đ u tiên c a Tr ng. Khi Tr nh Công S n lên sân kh u ti ng v tay không d t, ông xúc đ ng khi đ ng trên sân kh u nh i th i đi h c nh ng năm 60, k cho chúng tôi nghe nh ng năm tháng y và ông hát liên t c. T i sinh viên ng i d i hát theo nh m t dàn đ ng ca đã đ c t p d t tr c. Đêm đã khuya ch ng trình nh không mu n d t.

Nh ng ngày tháng báo chí liên t c đ a tin v t p sách Tr nh Công S n, tôi nh ng i đi trên mây, s ng không tr ng l ng. Ng i ta bồi nh , ph lên tôi nh ng đi u tôi không th tin n i: "ph báng x ng máu c a bao th h cha anh đã ngã xu ng tô th m n n hòa bình c a đ t Vi t". Ngày y, tôi vô cùng kh s , hàng đêm tôi t h i t i sao l i nh v y, ông Tr nh Công S n có linh thiêng hãy phù h tôi. Ngày làm lu n văn khi đ n nhà ông 47C Ph m Ng c Th ch, ch Vĩnh Thúy em gái đ u c a ông d t tôi lên gác đ n thăm phòng ông, tôi có c m giác nh ông đang đ ng bên c nh. Khi xu ng c u thang giày c a tôi t nhiên b đ t, tôi không th đi v b ng chân tr n, ch Vĩnh Thúy ph i cho tôi m n giày c a ch và nói vui, anh S n gi chân em l i đó. Bu i t i, tôi đ n g i l i giày cho ch và th p h ng vi ng ông. Ch p v i ông m t t m hình bên b c t ng. Có l ông đã linh thiêng th t, nên đem nh ng ng i b n c a ông v giúp tôi. Nghĩ l i, tôi th y cu c đ i th t bu n, t i sao có nh ng ng i a nhân danh nh ng đi u đ i t s r i t cho mình cái quy n rao gi ng, ch p m ng i khác. Nhà văn Nguy n M ng Giác cũng đã t ng căn đ n tôi c n th n khi tham gia văn đàn. "Văn tr ng là chi n tr ng" ng i ta gi t nhau ch vì chút h danh.

Cu i chi u tôi t m bi t nh ng ng i b n v l i Sài Gòn, nh ng ng i b n mà tôi bi t r t khó g p l i trong cu c đ i này, th i gian là nh ng kho nh kh c, và hãy s ng h t mình cho nh ng kho nh kh c y.

Phi tr ng Liên Kh ng im v ng, tôi có ý tìm ng i đàn ông trên máy bay đ c m n, nh ng không th y anh đâu. Anh có m t khu r ng 5 hecta tr ng hoa Lys Đà L t, hàng tu n đ u t Sài Gòn lên đây thăm nom, sáng đi chi u v nên quen thân các cô bán vé, nhìn anh có v thân thi n nên tôi tin t ng, ng i đàn ông đã l y vé giùm tôi tr v Sài Gòn cùng chuy n. Gi c chi u vùng đ i núi hoang v ng th t bu n, có cái gì đó th t l nh xuyên qua tâm h n.

Đêm đ n buồn, hành khách cu i cùng vào sân bay, tôi nghe ti ng g i c a anh, bên khung c a anh lao vào rên r , tôi g i cô đ n cháy máy luôn sao không nh c đ i n tho i, đ i cô ngoài hành lang c ti ng r i t ng cô không đi. Anh l c đ u và t nhiên b c b , cô làm tôi m t m t bu i chi u. Th t t c c i, tôi đi th t s m mà, ai bi u anh ch tôi ngoài c a làm gì. Anh nói ch a bao gi anh ch đ i ai lâu, nóng lòng và g i đ i n tho i liên t c nh v y, cô coi nè 20 cu c g i, sao cô không b t máy. Tr i , máy tôi h t pin r i làm sao nghe đ c. Ch m i g p tôi 1 ti ng trên máy bay lúc sáng sao anh b c r c quá v y... Chuy n v ng i đàn ông ng i hàng gh sau,

anh c nhìn tôi v trách móc. Sài Gòn v đêm m a n ng h t, tôi ch y ra ngoài phi tr ng đón taxi anh h i tôi đ đầu có th đi cùng xe không, anh có xe. Anh t n ng n mu n nói đ u gì đó nh ng c đ ng im. Tôi v i vã làm nh đang b n r n l m, c m n ng i đàn ông và b c v i ra ngoài làm anh ng ngác.

Ng ngác nh bu i chi u tôi nh n quà c a h a sĩ Đình C ng, ng i đ a th trao tôi m t b u ph m l n. B u ph m đ c gói c n th n hai l p, tôi không nghĩ anh l i chu đáo g i cho tôi b c tranh l ng s n trong khung g có c móc treo nh v y. B c tranh đ t ng v c nh Đà L t trong trí nh năm 95 t i Virginia. Khung c nh bu n, h Xuân H ng s c xanh th m làm ch đ o khuôn hình. Xa xa nhà Th y T , khách s n Palace, nhà th con Gà, tháp Tr ng Yersin màu tr ng t ng ph n trên n n rêu phong c nh r ng thông, đ i núi n hi n. Phía trên cao ng n LangBian màu lam s m b ng nh m t nét vi n tr ng, c b c tranh toát lên không khí tr m m c, l nh, u hoài.

Tôi không bi t giá tr c a b c tranh anh nh th nào vì tôi là ng i ngo i đ o. B c tranh anh t ng tôi tr n tr ng đ n i làm vi c, m i l n m t mỗi tôi có th th giã chìm trong cõi tnh l ng c a r ng thông, c a không khí mát l nh huy n bí t h Xuân H ng, đ m i l n nhìn lên ng n LangBian l i th y b ng lên m t chút t i sáng.

Có ph i nh ng ng i b n t t là nh ng ng i đ em cho ta s yên bình và tin t ng.

23/9/2011

BAN MAI

Ghi chú c a tác gi :

(*) Đà L t trong trí nh , tranh Đình C ng, Virginia 95.

(*) H a sĩ Thân Tr ng Minh còn có bút hi u L K i u khi vi t văn, làm th .

(*) Ch b n in nghiêng đ nói đ n nh ng ng i b n là b c đàn anh, không ph i b n ngang hàng.

(*) Dã qu là loài hoa có s c vàng r c r , đ n mùa hoa n , dã qu tràn ng p trên các s n đ i, loài hoa đ c tr ng c a cao nguyên Đà L t – Lâm Đ ng. Phi tr ng Liên Kh ng m i xây đ c thi t k theo hình nh hoa dã qu .

